

**B. Ruszczyk, H. Nawrocka, T.
Górecki, K. Kołodziejczyk, I.
Medeksza, Z. Doliński, M. Magdi
Amin**

Tell Atrib. Kom Sidi Abd-el Jussuf

Informator Archeologiczny : badania 16, 320-321

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na nekropoli z okresu rzymskiego odkryto dalszych 251 grobów. Regułą było grzebanie zwłok - czasami zmumifikowanych - w pozycji na wznak, głową na zachód. Rzadko zwłoki grzebano w sarkofagach kamiennych czy trumnach ceramicznych. W jednym przypadku kilkunastu osobników pochowano we wspólnym grobowcu podziemnym zbudowanym z cegły suszonej. Zwłoki zmumifikowane przykryte były plastyczną maską twarzową wykonaną z gipsu. Z reguły groby na tej nekropoli nie posiadały wyposażenia; wyjątkiem jest tutaj znalezisko zapinki złotej i kilku monet miedzianych. Noworodki grzebano w amforach glinianych. Styl masek pogrzebowych, forma zapinki i naczyń datują te pochówki na okres od II do IV w.n.e.

W osadzie z okresu późnego i grecko-rzymskiego /Tell B/, funkcjonalnie związanej z lokalną nekropolią, wykopowano wykop o powierzchni 20 x 5 m, do głębokości 6,5 m /calec/. Zawartość kulturowa wykopa była typowa dla osadnictwa wiejskiego z tego okresu i składała się z fragmentów naczyń glinianych, kości zwierzęcych, murów z cegły suszonej, kilku amuletów z fajansu i brązu, fragmentów figurek z terakoty i brązu oraz 4 pojedynczych pochówków ludzkich. Znalezione także 2 narzędzia krzemienne, które - znajdujące się tutaj na wtórnym złożu - niewątpliwie pochodzą ze zniszczonej, lokalnej osady predynastycznej. Dwa inne, małe wykopy sondażowe zostały także założone w innych punktach tej osady.

W rejonie nekropoli i osady przeprowadzono także wstępne badania geomorfologiczne.

TELL ATRIB
Kôm Sidi Abd-el Jussuf

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze

Prace prowadzone były pod kierunkiem dr Barbary Ruszczyk /archeolog - Muzeum Narodowe w Warszawie, w kooperacji z Koptami. W pracach udział wzięli: mgr Hanna Nawrocka /egiptolog, Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze/, mgr Tomasz Górecki /archeolog, Muzeum Narodowe w Warszawie/, mgr Kamila Kołodziejczyk /Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej PAN/, mgr Izabela Medeksa /architekt/ i Zbigniew Dolinski /fotograf - oboje: Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze/. Stronę koptyjską reprezentował Muhammad Magdi Amin - inspektor w Departamencie Starożytności. Sezon 23.X.-23.XI. 1982.

Prace skoncentrowały się w części południowo-zachodniej wzgórza i na terenach do niego przyległych. Odkryto na nich szereg murów z cegły suszonej, których konstrukcja wskazuje, iż pochodzą one z okresu chrześcijańskiego. Wśród nich znajduje się wiele powtórnie użytych fragmentów z marmuru i wapienia, pochodzących z wcześniejszych budowli. W części zachodniej tego terenu odkryto niewątpliwe resztki bramy prowadzącej do tej budowli. Z bramy tej zachowały się oprócz murów - dwa filary.

JUGOSŁAWIA

DEBREŠTE, S.R.Macédonia
Stanowisko "Gradiste"

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej w Warszawie
Instytut Kultury Starosłowiańskiej w Prilepie

Badaniami kierowała ze strony polskiej dr Jadwiga Rauhutowa, ze strony macedońskiej dyrektor Instytutu Kultury Starosłowiańskiej w Prilepie dr Boško Babić. Nadzór naukowy sprawował prof.dr hab. Witold Hensel. Dziewiąty sezon badań. Finansował Instytut Historii Kultury Starosłowiańskiej w Prilepie. Osadnictwo hellenistyczne późnorzymskie, wczesnobizantyjskie i wczesnośredniowieczne.

Badania w 1982 roku na stanowisku Gradište w Debrešte stanowiły kontynuację prac realizowanych w 1981 roku. Prowadzono je głównie na tych samych działkach, osiągając głębsze poziomy. Nie zmieniły one wcześniejszych ustaleń o istnieniu tutaj co najmniej 14 poziomów osadniczych, od młodszej epoki kamienia poczynając, a na XIV wieku kończąc. Potwierdziły one również dyskontynuację osadniczą.

Najciekawszym osiągnięciem kampanii z 1982 roku było stwierdzenie, iż mury tzw. "fortalicjum gockiego" zachowały się co najmniej do głębokości 1,5 m oraz, że jego zewnętrzne ściany, grubości 1,7 m były licowane starannie wykonaną kostką kamienną. Jest to budowla nie mająca analogii na terenie Jugosławii, a najbliższą dla niej paralelę są pozostałości weneckiego pałacu dożów z IX wieku. Niestety bliższej chronologii fortalicjum w Debrešte nie udało się do tej pory ustalić /może będą tu pomocne trzy monety znalezione w jego pobliżu w 1982 r. po ich oczyszczeniu/. Nie jest ono w każdym razie późniejsze niż z V wieku.

Oprócz resztek zabudowy kamiennej znaleziono wiele zabytków ruchomych. Wśród nich najwięcej było ułamków